

Sygn. akt *I ACa 1072/19*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny i Własności Intelektualnej

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia: Krzysztof Józefowicz

Sędziowie: Jacek Nowicki

Bogdan Wysocki /spr./

Protokolant: Sekretarz sądowy Ewelina Frąckowiak

po rozpoznaniu w dniu 14 stycznia 2021 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. K., W. K.**

przeciwko (...) **sp. z o.o. w P.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 17 października 2019 r. sygn. akt I C 1080/13

I. zmienia zaskarżony wyrok:

a) w punkcie 1, w części rozstrzygającej o odsetkach w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powodów odsetki ustawowe za opóźnienie:

- od kwoty 30.000 zł za okres od dnia 22 maja 2019 r. do dnia 30 lipca 2019 r.;

- od kwoty 73.478 zł od dnia 31 lipca 2019 r. do dnia zapłaty;

a w pozostałej części roszczenie o zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie oddala;

b) w punkcie 3 w ten sposób, że koszty procesu rozdziela między stronami stosunkowo, obciążając nimi w 17% powodów a w 83% pozwanego, pozostawiając szczegółowe ich rozliczenie referendarzowi sądowemu, przyjmując wynagrodzenie pełnomocników w stawce minimalnej;

II. w pozostałej części apelację oddala;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 4.050 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Jacek Nowicki Krzysztof Józefowicz Bogdan Wysocki

UZASADNIENIE

Powodowie M. K. i W. K. domagali się zasądzenia solidarnie na swoją rzecz od **pozwanego (...) sp. z o.o. z siedzibą w P.** odszkodowania w kwocie 65.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 19 kwietnia 2013 r. tj. od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem częściowego odszkodowania za zmniejszenie wartości nieruchomości oraz kwoty 30.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 19 kwietnia 2013 r. tj. od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem częściowego odszkodowania za nakłady konieczne do zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego. Jednocześnie wnieśli o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego, według norm przepisanych.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie solidarnie od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

Pismem procesowym z dnia 27 listopada 2015 r. powodowie rozszerzyli powództwo o kwotę 47.000 zł tytułem odszkodowania za spadek wartości wnosząc o zasądzenie z tego tytułu łącznie kwoty 112.000 zł z odsetkami od dnia 19 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty.

Wyrokiem częściowym z dnia 22 stycznia 2016 r. zasądzono od pozwanego na rzecz powodów kwotę 112.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 65.000 zł od dnia 19 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty i od kwoty 47.000 zł od dnia 1 grudnia 2015 r. do dnia zapłaty. W pozostałej części powództwo zostało oddalone.

Pozwany złożył od powyższego wyroku częściowego apelację. **Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrokiem z dnia 12 października 2016 r. oddalił apelację pozwanego.**

Pismem procesowym z dnia 28 lipca 2019 r. powodowie rozszerzyli powództwo o kwotę 43.478 zł tytułem odszkodowania za rewitalizację akustyczną nieruchomości należącej do powodów tj. do kwoty 73.478 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od tej kwoty od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa również w części dotyczącej rozszerzenia powództwa.

Wyrokiem z dnia 17 października 2019 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 73.478 zł tytułem odszkodowania za konieczność dokonania adaptacji akustycznej nieruchomości wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od tej kwoty od dnia 15 maja 2019 r. do dnia zapłaty (pkt 1); w pozostałym zakresie powództwo oddalił (pkt 2); kosztami postępowania obciążył w całości stronę pozwaną pozostawiając szczegółowe rozliczenie referendarzowi sądowemu, przyjmując wynagrodzenie pełnomocników w stawce minimalnej (pkt 2).

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i wnioski.

Lotnisko P. - Ł. powstało w 1913 r. jako pruskie lotnisko (...) w Ł. pod P.. Przed I wojną światową, a także w czasie jej trwania, na lotnisku funkcjonowała szkoła pilotów, obserwatorów i mechaników, poza tym naprawiano samoloty i składowano sprzęt lotniczy.

W latach 1931 - 1938 nastąpiła rozbudowa cywilnej części lotniska, port w Ł. stał się drugim po W. - O. lotniskiem w kraju.

W 1987 r. powstało Przedsiębiorstwo Państwowe (...), które przejęło zarządzanie lotniskiem w Ł..

W 1993 r. przystąpiono do budowy nowego terminalu pasażerskiego, uruchomiono pierwsze połączenie zagraniczne do D..

W 1996 r. rozpoczęto rozbudowę i modernizację terminalu (przeprojektowanie całego obiektu, zmiana funkcjonalności pomieszczeń, połączenie hal przylotów i odlotów) oraz podpisano porozumienia w sprawie utworzenia spółki (...). W dniu 11 lipca 1997 r. utworzono spółkę (...), której udziałowcami zostali Przedsiębiorstwo Państwowe (...), Miasto P. oraz Skarb Państwa.

W 2000 r. rozpoczęto prace przy budowie terminalu pasażerskiego, przystąpiono do modernizacji i rozbudowy płyty postojowej samolotów, uruchomiono połączenia do B. i zawarto porozumienia o współpracy z F. A..

W 2001 r. oddano do użytku dwa nowoczesne terminale: pasażerski i cargo oraz nową płytę postojową.

W 2002 r. uruchomiono połączenia do W. i F.. W 2003 r. uruchomiono połączenia do K./B., W., M. i L., a także oddano do użytkowania zmodernizowany terminal GA. W 2004 r. uruchomiono połączenia do B. i M.. W latach 2005 - 2007 uruchomiono kolejne połączenia do L. L., L. S., D., L., S., B.-G., B., D., (...), L. G., E., P.-B., R.-C.

i K..

W 2008 r. przystąpiono do rozbudowy terminala pasażerskiego i dostosowano infrastrukturę do obsługi ruchu w strefie S..

W dniu 28 lutego 2011 r. (...) Dyrektor Ochrony Środowiska w P. wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia „Rozbudowa i modernizacja (...)”.

W kwietniu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę terminala pasażerskiego, a w czerwcu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę płaszczyzn lotniskowych.

Rozwój lotniska w kolejnych dziesięcioleciach skutkowało wzrostem liczby pasażerów obsługiwanych przez port lotniczy. W 2000 r. z (...) wykonano 13.225 operacjach lotniczych przy udziale 227.874 pasażerów, w 2008 r. odnotowano 23.609 operacji lotniczych. Następnie w 2009 r. z portu lotniczego skorzystało 1.271.757 pasażerów, przy 22.862 operacjach lotniczych, zaś w 2010 r. skorzystało z portu 1.419.121, przy odnotowaniu 23.601 operacji lotniczych. W 2012 r. natomiast z portu skorzystało już 1.595.221 pasażerów i odbyło się 25.261 operacji lotniczych.

Lotnisko cywilne P. - Ł. jest własnością pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P..

Na podstawie sporządzonego raportu o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięcia „Rozbudowa i modernizacja (...) sp. z o.o. im. H. W.”, w dniu 28 lutego 2011 r. (...) Dyrektor Ochrony Środowiska w P. wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, w której wskazano na konieczność utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania wokół (...).

W związku z powyższym w dniu 30 stycznia 2012 r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. Ł. – uchwała nr (...) ogłoszona w Dz. Urz. Województwa W.. nr (...) w dniu 14 lutego 2012 r. Ze względu na wzrastające usługi lotnicze i prognozowany wzrost liczby obsługiwanych pasażerów przez (...), a co za tym idzie wzrost liczby operacji lotniczych, granice obszaru ograniczonego użytkowania, określono dla prognozy operacji lotniczych na 2034 rok. W roku 2034 r. w najmniej korzystnej dobie, założono wystąpienie 120 operacji w porze dziennej i 12 operacji w porze nocnej dla samolotów komunikacyjnych oraz 88 operacji w porze dziennej i 4 operacje w porze nocnej samolotów typu GA (samoloty lotnictwa ogólnego).

Powyższa uchwała utworzyła obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P., którego zarządcą jest (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.. Przedmiotowa uchwała wyznaczyła zewnętrzną granicę obszaru ograniczonego użytkowania na podstawie: (1) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 55 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; (2) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy LAeqN = 45 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; (3) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 50 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; (4)

izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy LAeqN = 40 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska.

Na obszarze ograniczonego użytkowania wyodrębniono dwie strefy: (1) zewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca granicą obszaru ograniczonego użytkowania, a od wewnątrz linia będąca obwiednią izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 60 dB oraz dla nocy LAeqN = 50 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych oraz izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 55 dB oraz dla nocy LAeqN = 45 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; (2) wewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca obwiednią, o której mowa w pkt 1, a od wewnątrz linia biegnąca wzdłuż granicy terenu lotniska.

W uchwale wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków położonych w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania w postaci: obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej.

W uchwale wskazano, że przez odpowiednią izolacyjność akustyczną przegród budowlanych należy rozumieć izolacyjność akustyczną określoną zgodnie z Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej z uwzględnieniem poziomu hałasu powodowanego przez starty, lądowania, przeloty statków powietrznych, operacje naziemne i inne źródła hałasu związane z funkcjonowaniem lotniska, przy zapewnieniu wymaganej wymiany powietrza w pomieszczeniu, a także wymaganej izolacyjności cieplnej. Wskazano również, że przez właściwy klimat akustyczny w budynkach rozumie się poziom dźwięku zgodny z obowiązującymi Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej.

Przedmiotowa uchwała weszła w życie w dniu 28 lutego 2012 r.

W związku z ustanowieniem na podstawie ww. uchwały Sejmiku Województwa (...) obszaru ograniczonego użytkowania i nabyciem przez właścicieli nieruchomości położnych w powyższym obszarze z mocy prawa roszczeń odszkodowawczych względem (...) sp. z o.o., pozwany opracował i przyjął procedurę koncyliacyjną ich dobrowolnego zaspokajania. W ramach procedury podmioty uprawnione do uzyskania odszkodowań w zamian za kompleksowe zrzeczenie się roszczeń przysługujących w związku z oddziaływaniem (...) na ich nieruchomości, uzyskują przeprowadzenie na koszt pozwanego modernizacji akustycznej budynków mieszkalnych albo wypłatę środków koniecznych do jej samodzielnego przeprowadzenia.

Nie jest możliwym przeniesienie lotniska cywilnego na teren lotniska i bazy wojskowej w K.. Lotnisko P. – K. zostało wskazane jako baza (...) dwóch eskadr samolotów wielozadaniowych i obecnie stacjonują na nim samoloty wielozadaniowe F-16.

Powodowie od 2004 r. są współużytkownikami wieczystymi nieruchomości gruntowej na prawach wspólności majątkowej małżeńskiej, na której usytuowany jest budynek mieszkalny. Nieruchomość położona jest w Gminie T., w miejscowości P. przy ulicy (...), stanowiącej działkę nr (...) (0,0653 ha), zabudowanej dwukondygnacyjnym, niepodpiwniczonym budynkiem mieszkalnym w zabudowie wolnostojącej dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Miejscowość P. położona jest we wschodniej części gminy, graniczy z P.. Dzięki korzystnemu położeniu stanowi zaplecze mieszkaniowe dla osób pracujących na terenie P.. Posiada infrastrukturę handlowo-usługową i oświatową. Nieruchomość ma dostęp do sieci elektroenergetycznej, wodno-kanalizacyjnej i gazowej. Działka stanowiąca nieruchomość powodów ma kształt prostokąta, ogrodzona przęsłami metalowymi na słupkach murowanych. Nieruchomość ma bezpośredni dostęp do drogi publicznej o utwardzonej nawierzchni. Częścią składową działki jest powyżej opisany dom jednorodzinny, zaś niezabudowana część gruntu jest odpowiednio urządzona do pełnionej

funkcji mieszkaniowej – trawnik oraz nasadzenia drzew i krzewów. Dojście do budynku oraz wjazd na działkę utwardzone są kostką betonową.

Na obszarze, na którym położona jest nieruchomość obowiązuje Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w P. – Osiedla (...) – część A. Nieruchomość powodów oznaczono symbolem MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z możliwością organizowania nieuciążliwych miejsc pracy oraz lokalizowania budynków gospodarczych. Nieruchomość położona jest w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska P. – Ł..

Nieruchomość powodów leży w linii prostej do lotniska, oddalona ok. 1 km od niego. Statki powietrzne nad nieruchomością przelatują na niskich wysokościach, co generuje uciążliwy hałas, w szczególności latem, kiedy okna są pootwierane. Przed zakupem przedmiotowej nieruchomości gruntowej powodowie nie sprawdzali miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, lecz byli świadomi istnienia lotniska. Nie wiedzieli jednak, że dojdzie do jego rozbudowy.

Z dniem wejścia w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 stycznia 2012 r., tj. od dnia 28 lutego 2012 r. nieruchomość powodów znalazła się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska P. – Ł..

W okresie 2012-2013 r. pozwany wprowadził zmiany i działania o charakterze operacyjnym i organizacyjnym, zmierzające do ograniczenia hałasu spowodowanego startem oraz lądowaniem statków powietrznych m. in. poprzez ograniczenie operacji nocnych jedynie do dwunastu; bezdźwiękowe uruchamianie samolotów; posadowienie statków powietrznych bezpośrednio przy budynku portu lotniczego; wprowadzenie procedury cichego podejścia do lądowania i samego lądowania, w ten sposób, aby podchodzenie do lądowania odbywało się w sposób „szybowcowy” przy wyłączonych silnikach; stosowanie przez pilotów statków powietrznych procedur antyhałasowych wskazanych przez producentów statków powietrznych; zabudowanie portu lotniczego od strony ul. (...) tak aby infrastruktura stanowiła naturalną barierę akustyczną; wyeliminowanie samolotu pocztowego na rzecz samolotu odrzutowego oraz ustalenie dla helikopterów na środku lotniska miejsca na start i lądowanie. Ponadto pozwany od lipca 2013 r. wprowadził koordynatora operacji lotniczych do przestrzegania operacji lotniczych do dwunastu w porze nocnej, a także na bieżąco prowadzi monitoring akustyczny, pozwalający na podejmowanie odpowiednich działań celem zmniejszenia generowanego hałasu przez istniejące lotnisko.

Wartość nieruchomości powodów w związku z funkcjonowaniem lotniska i wprowadzeniem uchwałą Sejmiku Województwa (...) nr (...) z dnia 30 stycznia 2012 r. obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. – Ł. w P. uległa zmniejszeniu o 14,4%, czyli o 112.000 zł.

Przedmiotowa uchwała z dnia 30 stycznia 2012 r., wprowadziła strefę ograniczonego użytkowania wokół lotniska P. – Ł., przede wszystkim z uwagi na spodziewany poziom hałasu. Na poziom cen rynkowych wpływa m. in. tzw. świadomy nabywca. Planowany w przyszłości wzrost intensywności lotów nie daje możliwości poznania faktycznym właścicielom i potencjalnym nabywcom skali przyszłych utrudnień i ograniczeń z tego tytułu. Sam fakt wprowadzenia strefy ograniczonego użytkowania ze względu na spodziewany poziom hałasu lotniczego powoduje, że właściciele nieruchomości położonych w jej granicach, w tym potencjalni ich nabywcy, muszą liczyć się z odpowiednimi niedogodnościami tak w sposobie zagospodarowania, jak i w sposobie ich użytkowania. Świadomość uczestników rynku o potencjalnym podwyższonym ryzyku zamieszkiwania w okolicach lotniska, a w szczególności w obrębie utworzonego wokół niego specjalnego obszaru ograniczonego użytkowania, powoduje utratę wartości nieruchomości. Ograniczenia i niedogodności w wykorzystywaniu nieruchomości zgodnie z przeznaczeniem są związane między innymi z hałasem lotniczym, którego wartość przekracza granice hałasu wyrażonego wskaźnikiem równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 60$ dB oraz dla nocy $LA_{eqN} = 50$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych, ustalonego we wskazanej wyżej uchwale. W miejscu położenia nieruchomości powoda równoważny poziom dźwięku A wynosi w dzień 60,00 dB, a w nocy 50,0 dB.

Dla zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynku powodów konieczne jest dokonanie wykonanie następujących prac:

Lp.	Zabezpieczany element przegrody zewnętrznej budynku	Opis zabezpieczenia	Powierzchnia zabezpieczanego elementu
	Połączenie dachowe nad pokojami na poddaszu i ściany boczne kaferków	Podbić od wewnątrz płytą gipsowo-kartonową grubości 1,25 mm	44,08 m ²
	Okno w kuchni	W miejsce istniejącego okna zamontować okno o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności RA2 = 37 dB	0,57x1,50=0,87 m ²
	Okno w kuchni	W miejsce istniejącego okna zamontować okno o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności RA2 = 37 dB	1,17 x 1,50 = 1,78 m ²
	Okna w kuchni – 2 szt.	W miejsce istniejących okien zamontować okna o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności akustycznej RA2 =37 dB	2 szt. x (0,87 x 1,50) = 2 szt. x 1,31 = 2,64 m ²
	Okno w salonie z kuchnią i korytarzem – od strony ogrodu	W miejsce istniejącego okna zamontować okno o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności RA2 =37 dB	2,00 x 1,68 = 3,36 m ²
	Drzwi balkonowe w salonie z kuchnią i korytarzem – od ogrodu	W miejsce istniejących drzwi zamontować drzwi o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności RA2 = 37 dB	1,65 x 2,50= 4,13 m ²
	Drzwi balkonowe w korytarzu na poddaszu –	W miejsce istniejących drzwi zamontować drzwi	1,40 x 2,20 = 3,08 m ²

	połączonym z salonem z kuchnią	o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności RA2 = 37 dB	
	Okno w pokoju od frontu - parter	W miejsce istniejącego okna zamontować okno o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności RA2 = 44 dB	1,48 x 1,68 = 2,45 m ²
	Okno połaciowe w pokoju balkonowym na poddaszu	W miejsce istniejącego okna zamontować okno o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności RA2 = 39 dB	0,73 x 1,20 = 0,88 m ²
10.	Drzwi balkonowe w pokoju balkonowym na poddaszu	W miejsce istniejących drzwi zamontować drzwi o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności RA2 = 39 dB	1,76 x 2,33 = 4,10 m ²
11.	Okno połaciowe w drugim pokoju na poddaszu – od strony ogrodu	W miejsce istniejącego okna zamontować okno o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności RA2 = 38 dB	0,73 x 1,20 = 0,88 m ²
12.	Okno w drugim pokoju (od strony ogrodu) na poddaszu – ściana boczna	W miejsce istniejącego okna zamontować okno o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności RA2 = 38 dB	0,87 x 1,67 = 1,45 m ²
13.	Okno w pokoju od frontu na poddaszu – ściana boczna	W miejsce istniejącego okna zamontować okno o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności RA2 = 39 dB	0,87 x 1,67 = 1,45 m ²

14.	Okno połaciowe w pokoju od frontu na poddaszu	W miejsce istniejącego okna zamontować okno o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności RA2 = 39 dB	0,73 x 1,20 = 0,88 m ²
-----	---	--	-----------------------------------

Ponadto w budynku powodów należy zamontować system wentylacji mechanicznej z centralą nawiewno-wywiewną.

Wartość nakładów niezbędnych dla zachowania prawidłowego klimatu akustycznego budynku powodów wynosi 73.478,00 zł.

Powodowie pismem z dnia 12 marca 2013 r. zgłosili pozwanemu roszczenia pod kątem rodzajowym. Pozwany odmówił wypłaty odszkodowania, wskazując, że kwota żądana przez powodów nie jest poparta żadnymi wyliczeniami, a pozwany przewiduje wypłatę dobrowolnego odszkodowania wyłącznie za modernizację akustyczną nieruchomości w ramach procedury koncyliacyjnej.

W ramach wywiezionego powództwa powodowie zgłosili dwa żądania - odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości oraz odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych w budynku mieszkalnym powodów położonym na tej nieruchomości.

W sprawie zakończono postępowanie w zakresie pierwszego z powyższych żądań poprzez wydanie przez Sąd wyroku częściowego z dnia 22 stycznia 2016 r., który uprawomocnił się na skutek wydania przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyroku z dnia 12 października 2016 r.

W tym stanie rzeczy wobec zakończenia postępowania dowodowego w zakresie drugiego z żądań powodów, zaistniały podstawy do wydania wyroku, w którym rozstrzygnięte zostało żądanie zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty odszkodowania tytułem nakładów na rewitalizację akustyczną nieruchomości powodów.

Legitymacja czynna powodów nie budziła wątpliwości. Zgodnie bowiem z przepisem art. 129 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, jeżeli w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone, wykupienia nieruchomości lub jej części, a także odszkodowania za poniesioną szkodę może żądać właściciel nieruchomości. Na podstawie art. 129 ust. 3 cytowanej ustawy, roszczenia powyższe przysługują również użytkownikom wieczystym nieruchomości, a roszczenie o którym mowa w ust. 2 także osobie, której przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości. Z kolei w myśl art. 136 ust 3 tejże ustawy 3. w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkodą, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie. Wobec ustalenia w wyżej wskazanym wyroku, że powodowie ponieśli szkodę w postaci spadku wartości ich nieruchomości, ich legitymacja czynna rozciąga się również na roszczenie o zwrot nakładów koniecznych na rewitalizację akustyczną ich budynku.

Legitymacja bierna pozwanego wynikała z przepisu art. 136 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska stanowiącego, że obowiązany do wypłaty odszkodowania lub wykupu nieruchomości jest ten, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania. Niewątpliwie podmiotem tym jest w rozpoznawanej sprawie pozwana spółka, będąca właścicielem portu lotniczego, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń.

Bezspornym w sprawie było, że w dniu 30 stycznia 2012 r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P.. Obszar ograniczonego użytkowania

podzielony został na dwie strefy - wewnętrzną i zewnętrzną, w zależności od odległości od lotniska P. - Ł. i poziomu natężenia hałasu w danej strefie, a nieruchomości objęta postępowaniem, została zakwalifikowana do strefy wewnętrznej.

Zgodnie z przepisem art. 129 ust. 4 ustawy Prawo ochrony środowiska z roszczeniem odszkodowawczym „można wystąpić” w okresie dwóch lat od wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Cytowany przepis ustawy wprowadza termin zawity, niebędący terminem przedawnienia, którego upływ ma ten skutek, że roszczenie to wygasa (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2008 r., II CSK 216/2008).

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwolił na ustalenie, że powodowie zgłosili pozwanemu roszczenie przed upływem terminu zawitego liczonego od daty wejścia w życie tego rozporządzenia. Dokonali tego pismem z dnia 12 marca 2013 r.

Na skutek wprowadzenia w życie powołaną wyżej uchwałą Sejmiku Województwa (...) obszaru ograniczonego użytkowania, nieruchomości powodów znalazła się w strefie wewnętrznej tego obszaru.

(...) ta wiąże się nie tylko z ograniczeniami w korzystaniu z nieruchomości m.in. poprzez konieczność zapewnienia w budynkach mieszkalnych właściwego klimatu akustycznego, ale przede wszystkim z koniecznością znoszenia zwiększonej emisji hałasu, co w znaczący sposób obniża komfort życia w takim miejscu. Nie można przy tym porównywać hałasu powodowanego przez komunikację miejską, tramwaje, autobusy, czy też samochody do hałasu związanego z funkcjonowaniem lotniska. Hałas wywoływany przez starty, lądowania i przeloty samolotów nie jest związany z normalnym funkcjonowaniem miasta, nie jest dla miasta czymś zwykłym; docierając do nieruchomości o przeznaczeniu mieszkalnym i przekraczając normy emisyjne zawarte w obowiązujących przepisach zakłóca korzystanie z nieruchomości ponad tzw. „przeciętną miarę”.

Wprowadzenie ochrony zagwarantowanej ustawą o ochronie środowiska nie zmniejszyło uciążliwości spowodowanej sąsiedztwem lotniska lecz umożliwiło dochodzenie roszczeń mających na celu zwrot nakładów na rewitalizację akustyczną nieruchomości. Działalność lotniska z uwagi na ważny cel społeczny została zaaprobowana przez ustawodawcę w zamian za możliwość pieniężnej rekompensaty dla osób nie mogących sprzeciwić się tej działalności, a obowiązek dostarczenia tej rekompensaty spoczywa na podmiocie korzystającym z lotniska. Nieusuwalne lecz z uzasadnionych względów konieczne przekroczenie standardów ochrony środowiska wymaga bowiem legalizacji odpowiednim aktem prawa miejscowego. Twierdzenie pozwanego, że hałas wokół lotniska występował już wcześniej i powodowie winni ten fakt uwzględnić dochodząc swoich roszczeń nie podważa w żaden sposób uprawnienia do zwrotu nakładów na zapewnienie właściwej ochrony akustycznej ich budynków z tytułu wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania.

Oceniając zasadność roszczenia powodów w zakresie nakładów na ich nieruchomości dla zapewnienia właściwego klimatu akustycznego stwierdzić należy, że przepis art. 136 ust. 3 Prawa ochrony środowiska wyraźnie stanowi, że tylko w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkodą, o której mowa w art. 129 ust. 2 wskazanej powyżej ustawy, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie.

Ugruntowany w orzecznictwie jest pogląd, że odszkodowanie powinno obejmować koszty przystosowania istniejących budynków w taki sposób, aby w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej zapewniony był właściwy klimat akustyczny niezależnie od tego, czy nakłady na rewitalizację akustyczną zostały poniesione w całości, w części, czy też wcale.

Wyżej wskazany art. 136 ust. 2 Prawa ochrony środowiska nie zawęża wypłaty odszkodowania do kosztów poniesionych w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie, lecz wskazuje tę sytuację jako dodatkowy element szkody.

Odmienne interpretacja wprowadzałaby zróżnicowanie właścicieli na bardziej rzutkich i zamożnych, lub mających wiedzę z dziedziny akustyki, lub budownictwa, którzy załatwili i opłacili materiały, fachowców i dokonali stosownych nakładów, aby ochronić swe mieszkania przed hałasem i właścicieli, którzy nie mają wiedzy jakich konkretnie nakładów trzeba dokonać i nie mają dostatecznych możliwości finansowych, aby te nakłady ponieść i ochronić przed hałasem zajmowane pomieszczenia wymagające ochrony akustycznej.

Jak wynika z opinii biegłej z dziedziny akustyki A. K. w związku z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania dla L. P. – Ł. nieruchomości powodów wymaga nakładów akustycznych w celu dotrzymania norm izolacyjności akustycznej poprzez wymianę okien i drzwi oraz wykonanie instalacji wentylacyjnej. Koszt wykonania tych prac ustalił biegły K. R. (1) i kształtuje się ona na poziomie 73.478 zł.

O odsetkach ustawowych Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c. mając także na uwadze stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 8 lutego 2017 r. (sygn. akt: I ACa 846/16), w którym Sąd Apelacyjny wskazał, że pisma wzywające (...) sp. z o.o. do odszkodowania nie mogą być traktowane jako zdarzenia w rozumieniu art. 455 k.c. skutkujące powstaniem stanu wymagalności roszczenia odszkodowawczego po upływie określonego w nich terminu. Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że skuteczne wezwanie do zapłaty odszkodowania pieniężnego musi zawierać treści pozwalające dłużnikowi na rzeczowe według kryteriów obiektywnych, ustosunkowanie się do żądania, tak co do zasady jak i co do wysokości. Tylko w takim przypadku można dłużnikowi przypisać opóźnienie w wywiązaniu się ze zobowiązania.

W ocenie Sądu miarodajnymi danymi pozwalającymi przynajmniej wstępnie obiektywnie ustalić wartość nakładów na ochronę akustyczną budynku powodów była kwota zawarta w opinii biegłego K. R. (1). Treść ww. opinii pozwalała bowiem pozwanemu na rzeczowe, według kryteriów obiektywnych ustosunkowanie się do żądania tak co do zasady, jak i wysokości. Pozwany odebrał opinię biegłego sądowego K. R. (1) w dniu 14 maja 2019 r. Sąd uznał zatem, że pozwany pozostawał w opóźnieniu w zaspokojeniu żądania powodów w zakresie odszkodowania za nakłady akustyczne od dnia następnego po doręczeniu pozwanemu opinii biegłych, tj. od dnia 15 maja 2019 r. co do roszczenia za nakłady akustyczne.

W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. i obciążył nimi stronę pozwaną w całości, albowiem powodowie ulegli w swoim żądaniu jedynie w niewielkim zakresie i to w większości dotyczącym roszczenia odsetkowego. W oparciu o przepis art. 108 k.p.c. Sąd pozostawił szczegółowe rozliczenie Referendarzowi sądowemu, przyjmując wynagrodzenie pełnomocników w stawce minimalnej.

Apelację od wyroku złożył pozwany, zaskarżył go w części, w jakiej: Sąd Okręgowy uwzględnił powództwo i zasądził na rzecz powodów kwotę 73.478 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 15 maja 2019 r. do dnia zapłaty (pkt 1) oraz w części orzekającej o kosztach procesu (pkt 3). Pozwany zaskarżonemu wyrokowi zarzucał:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego tj.:

- art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (dalej jako „p.o.ś.”) w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że odszkodowanie z tytułu poniesionych wydatków na rewitalizację akustyczną, należne jest bez względu na to, czy strona powodowa w rzeczywistości poniosła koszty rewitalizacji akustycznej swojej nieruchomości, podczas gdy wykładnia tychże przepisów prowadzi do wniosku, że aby móc skutecznie dochodzić odszkodowania konieczne jest faktyczne poniesienie wydatków na rewitalizację akustyczną;
- art. 361 § 2 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że naprawieniu podlega szkoda, która jeszcze nie powstała;

- art. 129 ust. 2 p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że przepisy te określają dwie odrębne szkody w majątku powodów, podczas gdy już wprost z treści tych przepisów wynika, że są to tylko różne postacie tej samej szkody;
- art. 129 ust. 2 p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. poprzez ich błędną wykładnię i nieuwzględnienie zjawiska rekurencji, co w efekcie doprowadziło do zawyżenia sumy odszkodowania należnego stronie powodowej;
- art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. oraz art. 363 § 2 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że roszczenie o zapłatę odszkodowania stało się wymagalne w chwili doręczenia stronie pozwanej odpisu opinii biegłego z dziedziny budownictwa, podczas gdy, skoro odszkodowanie zostało obliczone według cen aktualnych, tj. cen z daty jego ustalania (orzekania), stało się ono wymagalne dopiero z datą wyrokowania i najwcześniej od tej daty dłużnik (pозwany) pozostaje w opóźnieniu uzasadniającym zapłatę odsetek.

2. naruszenie przepisów postępowania tj.:

- art. 227 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. poprzez przyjęcie, że wystąpienie szkody dochodzonej na gruncie art. 129 ust. 2 p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. oraz rozmiar takiej szkody zostały w sprawie udowodnione przez powodów, pomimo że powyższe okoliczności nie zostały udowodnione, w szczególności nie zostały udowodnione ze względu na wadliwość przedstawionej w sprawie opinii biegłej;
- art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez oparcie się przy rozstrzygnięciu sprawy na dowodzie z opinii biegłej zawierającej zasadnicze błędy metodologiczne, które uniemożliwiają potraktowanie jej jako rzetelnego środka dowodowego, mającego za zadanie wyjaśnienie okoliczności wymagających wiadomości specjalnych;
- art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c., poprzez oparcie się na treści opinii przedstawionych w sprawie, a przygotowanych przez biegłą niemającą dostępu do dziennika budowy, pełnej dokumentacji projektowej i powykonawczej, a także decyzji o pozwoleniu na budowę wraz z dokumentacją udowadniającą stan nieruchomości na datę 28 lutego 2012 r., które to dokumenty są konieczne dla rzetelnego określenia stanu faktycznego (w tym technicznego) nieruchomości powodów;
- art. 217 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie wniosku dowodowego strony pozwanej o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego z dziedziny akustyki, w sytuacji gdy strona pozwana w toku postępowania podnosiła szereg merytorycznych zarzutów do opinii biegłej A. K., a wnioskowany dowód miał istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy;
- art. 217 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c. poprzez całkowite pominięcie zastrzeżeń pozwanego względem przedstawionej w sprawie opinii biegłej oraz pominięcie wniosków dowodowych zmierzających do wykazania wadliwości metodologicznej oraz merytorycznej przedmiotowej opinii, czym Sąd I Instancji doprowadził do faktycznego pozbawienia strony pozwanej możliwości obrony jej praw;
- art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c., poprzez niedostateczne wyjaśnienie w uzasadnieniu wyroku przyczyn, ze względu na które Sąd nie przychylił się do wniosku strony pozwanej o powołanie innego biegłego z dziedziny akustyki;
- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak odniesienia się do formułowanych w piśmie procesowym strony pozwanej z dnia 28 stycznia 2019 r. zarzutów do opinii biegłej w sposób pozwalający na przeprowadzenie kontroli instancyjnej rozumowania Sądu Okręgowego w tym zakresie.
- art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 100 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c. poprzez ich błędne zastosowanie i nienależne obciążenie strony pozwanej całością kosztów postępowania o odszkodowanie.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od strony powodowej na rzecz strony pozwanej zwrotu kosztów procesu w I instancji,

w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych; zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Nadto pozwany wniósł o rozpoznanie na podstawie art. 380 k.p.c. postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 17 października 2019 r. o oddaleniu wniosku pozwanego o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego akustyka i w konsekwencji dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii łącznej biegłego z dziedziny akustyki i biegłego z dziedziny budownictwa w części przygotowanej przez biegłego z dziedziny akustyki. Ewentualnie pozwany wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I Instancji; pozostawienie Sądowi I instancji rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego, w tym kosztach zastępstwa procesowego.

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego w tym kosztów zastępstwa prawnego wg norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jedynie w niewielkim zakresie okazała się uzasadniona.

Prawidłowo przyjął sąd I instancji, że skierowane do pozwanego wezwanie przedprocesowe o zapłatę nie wywołało skutków w postaci wymagalności roszczenia powodów o zapłatę odszkodowania z tytułu konieczności ponoszenia wydatków na rewitalizację akustyczną budynku.

Stanowisko to sąd zastosował jednak w sprawie w sposób niekonsekwentny.

W takim bowiem przypadku na dzień doręczenia pozwanemu wydanej w sprawie opinii biegłego K. R. wymagalne, z punktu widzenia roszczeń odsetkowych za opóźnienie w jego zaspokojeniu, mogło jedynie być dochodzone z tego tytułu roszczenie zgłoszone w pozwie, w wysokości 30.000 zł.

W rzeczywistości pozwany mógł pozostawać w opóźnieniu, uzasadniającym obciążenie go odsetkami ustawowymi z tego tytułu dopiero po upływie co najmniej tygodniowego terminu, jaki należało mu zapewnić na zapoznanie się z dość obszerną i specjalistyczną opinią, czyli od dnia 22 maja 2019 r.

Natomiast w zakresie roszczenia zgłoszonego w piśmie rozszerzającym powództwo z dnia 28 lipca 2019 r. tego rodzaju skutki mogły powstać dopiero od dnia następującego po dacie doręczenia tego pisma pozwanemu, czyli od dnia 31 lipca 2019 r.

Zgodzić także należało się ze skarżącym, że przy rozstrzyganiu o kosztach procesu nie można było pominąć okoliczności, iż w znacznym zakresie oddalone zostały roszczenia powództwa w części dotyczącej dochodzonych odsetek za opóźnienie.

Należy mieć na względzie, że dla oceny, w jakim zakresie strona wygrywa spór o świadczenie pieniężne, istotne znaczenie ma także okoliczność, w jakiej części uwzględnione zostaje dochodzone obok roszczenia głównego żądanie zasądzenia odsetek za opóźnienie w spełnieniu tego roszczenia (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2012r. w spr. IV CZ 119/11, Legalis nr 480496).

Niejednokrotnie bowiem w praktyce roszczenie o odsetki, jakkolwiek pozostaje bez wpływu na określenie wartości przedmiotu sporu, wysokość opłat sądowych itp., to stanowi istotny wartościowo składnik żądań powództwa.

Przenosząc to na grunt rozpoznawanej sprawy należy stwierdzić, że roszczenia powództwa, uwzględniając roszczenie główne i odsetki, wynosiły ostatecznie, po rozszerzeniu żądań i w datach zgłaszania poszczególnych roszczeń kwoty: z tytułu dochodzonego odszkodowania za spadek wartości nieruchomości 125.763,92 zł (112.000 zł roszczenie główne oraz 13.763,92 zł odsetki ustawowe od kwoty 47.000 zł za okres od dnia 19 kwietnia 2013 r. do dnia 27 listopada 2015 r.) oraz z tytułu nakładów na rewitalizację 97.432,59 zł (73.478 zł roszczenie główne oraz 23.954,59 zł odsetki

ustawowe oraz odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 43.478 zł za okres od 19 kwietnia 2013 r. do dnia 30 lipca 2019 r.), czyli razem kwotę **223.196,51 zł**.

Wymienione roszczenia odsetkowe zostały ostatecznie oddalone w całości, co oznacza, że pozwany wygrał spór w około 17 % (37.718,51 zł/223.196,51 zł).

Ubocznie natomiast należy wskazać, że nie ma podstaw, aby dla w/w rozliczeń przyjmować, jak chce tego pozwany, odsetki obliczone na dzień wyrokowania, czy też na inną datę po wytoczeniu powództwa (rozszerzeniu roszczeń).

Dla ustalenia proporcji, w jakiej powinny być rozdzielone koszty procesu z zastosowaniem przepisu art. 100 zd. 1 kpc, istotne jest porównanie roszczeń uwzględnionych ostatecznie w wyroku z tymi, które zgłoszone były w dacie wniesienia lub rozszerzenia powództwa.

Z chwilą wniesienia pozwu następuje bowiem stabilizacja wartości przedmiotu sporu i to także w zakresie rozliczenia między stronami kosztów procesu.

Narastanie w okresie późniejszym hipotetycznych należności odsetkowych pozostawało zatem bez wpływu na wartość przedmiotu sporu (rozstrzygnięcia), także z punktu widzenia przepisu art. 100 zd. 1 kpc.

Skutkuje to zmianą zawartego w wyroku rozstrzygnięcia o kosztach procesu przez ich rozdzielenie między stronami, proporcjonalnie do ostatecznych wyników sporu (art. 100 kpc), z pozostawieniem ich szczegółowego wyliczenia referendarzowi sądowemu w sądzie I instancji (art. 108 § 1 zd. 2 kpc).

Z tych względów na podstawie art. 386 § 1 kpc Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie I sentencji wyroku.

Dalej idące zarzuty i wnioski apelacji pozwanego okazały się natomiast bezzasadne.

Ustalenia faktyczne sądu I instancji, istotne dla rozstrzygnięcia sprawy nie budzą wątpliwości i dlatego Sąd Apelacyjny przyjmuje je za podstawę własnego rozstrzygnięcia.

Zostały one poczynione w oparciu o wszechstronne rozważenie całego zebranego w sprawie materiału dowodowego, którego ocena, przeprowadzone w pisemnym uzasadnieniu wyroku, jest pełna, zgodna z zasadami logiki i doświadczenia życiowego.

Ustalenia te nie zostały skutecznie wzruszone w apelacji w ramach podniesionych tam, szeroko rozbudowanych zarzutów o charakterze procesowym

Sprowadzają się one bowiem do forsowania przez skarżącego własnej, korzystnej dla niego wersji stanu faktycznego, opartej o odmienną, niż dokonana przez sąd, ocenę mocy i wiarygodności poszczególnych dowodów.

Nie jest to jednak wystarczające dla skutecznego postawienia zarzutów „błędnych ustaleń faktycznych”, „sprzeczności ustaleń z materiałem dowodowym” czy też naruszenia art. 233 § 1 kpc.

W świetle ugruntowanego stanowiska judykatury do naruszenia tego przepisu mogłoby dojść tylko wówczas, gdyby skarżący wykazał uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. zasadom logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 grudnia 2005 r. w spr. III CK 314/05, LEX nr 172176).

Podobnie, zarzut błędnych ustaleń faktycznych nie może polegać jedynie na zaprezentowaniu przez skarżącego stanu faktycznego, ustalonego przez niego na podstawie własnej oceny dowodów, choćby ocena ta również była logiczna i zgodna z doświadczeniem życiowym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2005 r. w spr. IV CK 387/04, LEX nr 177263).

Jeżeli bowiem z materiału dowodowego sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to taka ocena sądu nie narusza prawa do swobodnej oceny dowodów, choćby w równym stopniu, na podstawie tego samego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne (zob. np.. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2005r w spr. IV CK 122/05, LEX nr 187124).

Zasadnicze zarzuty apelacji w omawianym zakresie stanowią próbę zdyskredytowania wydanych w sprawie opinii biegłych z dziedziny akustyki A. K. oraz z dziedziny budownictwa K. R. (z tym, że w stosunku do opinii K. R. nie przedstawiono samodzielnych zarzutów).

Zarzuty te nacechowane są jednak dowolnością i nie mogą podważać walorów wymienionych opinii, które słusznie sąd I instancji uznał za pełnowartościowy materiał dowodowy, mogący stanowić podstawę dla istotnych w sprawie ustaleń faktycznych.

I tak, jeżeli chodzi o opinię A. K., biegłego z zakresu akustyki, bezpodstawny jest zarzut, że przed wydaniem opinii nie zapoznała się ona ze stroną techniczną badanego budynku.

Z opinii biegłej wynika przecież *expressis verbis* (str. 10), że ustaliła ona stan techniczny budynku na podstawie informacji uzyskanych od właścicieli, **dokumentacji technicznej** oraz przeprowadzonej wizji lokalnej.

Należy przy tym podkreślić, że to do biegłej należała ocena, czy i jaka dokumentacja techniczna jest jej niezbędna do wydania opinii.

Bez znaczenia, jako oderwane od realiów, są zatem wywoły apelacji sugerujące biegłej, jakimi dokumentami z procesu budowlanego czy też innymi dowodami (wywiady u sołtysa itp.) winna się ona posługiwać przy ocenie stanu technicznego budynku.

Podobnie, biegła wskazała też wyraźnie (str. 10 opinii), że w bezpośrednim otoczeniu budynku nie stwierdza się innych istotnych źródeł hałasu, które powinny być uwzględnione przy badaniu wpływu działalności lotniska na zgodność konstrukcji budynku z Polskimi Normami.

Nie ma też jakichkolwiek podstaw do uznania, że biegła w dowolny sposób zastosowała w swojej opinii Polskie Normy, w szczególności oznaczone (...) oraz (...).

Przed wszystkim zarówno w datach opracowywania przez biegłego opinii (i w dacie orzekania przez sąd I instancji) wspomniana norma (...) była już elementem obowiązującego porządku prawnego (por. § 325 ust. 2 oraz § 9 ust. 5 w zw. z pkt. 63 załącznika nr 1 do Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, Dz. U. 2019.1065., w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2018r.), zastępując poprzednio obowiązującą normę (...)

Sąd Okręgowy, zgodnie z zasadą wynikającą z przepisu art. 316 § 1 kpc, nie tylko zatem mógł, ale nawet miał obowiązek uwzględnienia nowej normy przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia.

Wbrew pogładowi skarżącego odmienne stanowisko nie znajduje oparcia w postanowieniach aktu o wprowadzeniu o.o.u.

Uchwała Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 stycznia 2012r. w zakresie stosowania odpowiedniej izolacyjności akustycznej przegród budowlanych oraz właściwego klimatu akustycznego w budynkach odwołuje się (por. § 2 pkt. 3 i 7) do treści **obowiązujących Polskich Norm**.

Oznacza to konieczność odwołania się każdorazowo do takiej normy, która będzie adekwatna w dacie dokonywania oceny konieczności stosowania odpowiednich przegród akustycznych oraz zapewnienia właściwego klimatu akustycznego.

Jest to oczywiste, jeśli zważyć, że w uchwale o utworzeniu o.o.u. nie odwołano się do konkretnych Polskich Norm, obowiązujących w dacie jej podjęcia, a nadto konieczność stosowania określonej ochrony akustycznej odnosić należy do czasu przyszłego, w jakim osiągnięta ma być planowa docelowa przepustowość (aktywność) lotniska.

Trudno byłoby sobie bowiem wyobrazić, aby właściciele budynków mieszkalnych musieli co pewien czas ponownie dokonywać ich rewitalizacji akustycznej, w miarę rozwoju działalności gospodarczej pozwanego i związanego z tym sukcesywnego obniżania się standardów środowiskowych, związanych z poziomem hałasu.

Poza tym wymaga podkreślenia, że Polskie Normy nie kreują z zasady nowego stanu prawnego, a jedynie odzwierciedlają aktualny stan wiedzy technicznej. Zmiana lub nowelizacja danej normy wiąże się zazwyczaj z rozwojem wiedzy technicznej oraz (lub) dezaktualizacją bądź ograniczeniem przydatności poprzedniej normy technicznej.

Podobnie żadna z powołanych przez biegłą norm dotyczących akustyki budowlanej nie wprowadza nowych norm hałasu, a jedynie określa metody ustalenia odpowiedniego klimatu akustycznego w budynku oraz korelujące z tym parametry techniczne koniecznych dla zapewnienia takiego stanu materiałów budowlanych.

Z kolei niezrozumiały jest podnoszony przez skarżącego zarzut, jakoby bezpodstawnie do niezbędnych kosztów adaptacji budynku wliczono wartość nakładów koniecznych na modyfikację systemu wentylacji.

Oczywiste jest, że szkoda w tym zakresie jest nierozzerwalnie związana z koniecznością przeprowadzenia wymiany stolarki okiennej, skutkującej podniesieniem poziomu izolacyjności budynku i ograniczeniem w związku z tym infiltracji powietrza z zewnątrz.

Niezbędne zatem było także zapewnienie domownikom właściwego komfortu życia, związanego z dostępem świeżego powietrza, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami.

Biegła przy tym w sposób przekonujący i wyczerpujący wyjaśniła (por. str. 110 opinii) z jakich przyczyn nie ma warunków do zastosowania przy rewitalizacji akustycznej systemu nawiewników, a celowy jest montaż systemu wentylacji mechanicznej z centralą nawiewno – wywiewną.

W konsekwencji prawidłowe jest stanowisko Sądu Okręgowego, iż w sprawie nie było uzasadnionych przesłanek do powoływania nowych biegłych.

Potrzeba powołania innego biegłego powinna bowiem wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 sierpnia 1999r w spr. I PKN 20/99, OSNP, z. 22 z 2000r, poz. 807 oraz z dnia 12 lutego 2003r w spr. V CKN 1622/00, LEX nr 141384).

Nie do końca zrozumiały jest natomiast wywód apelacji powołujący się na okoliczność, iż rzekomo powodowie nie są już właścicielami nieruchomości (pkt. 1.7 uzasadnienia środka zaskarżenia). Być może jest to efekt przekopiowania tego fragmentu z apelacji dotyczącej innej sprawy. Jak ustalono bowiem w ogólnodostępnej przeglądarce ksiąg wieczystych na dzień rozprawy apelacyjnej powodowie w dalszym ciągu pozostawali użytkownikami wieczystymi nieruchomości.

W tej sytuacji bezzasadne okazały się także podnoszone w apelacji zarzuty naruszenia wskazanych tam przepisów prawa materialnego.

Przesądzone już w judykaturze, że prawo do żądania odszkodowania z tytułu konieczności poniesienia nakładów rewitalizacyjnych w budynkach objętych o.o.u. nie jest uzależnione od wykazania przez właścicieli nieruchomości, że wydatki w tym celu rzeczywiście zostały już poniesione (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2012r. w sprawie II CSK 254/12, LEX nr 1294477).

Uzupełniając argumentację podnoszoną już w orzecznictwie należy dodać, że w innym przypadku mogłoby dojść do niedopuszczalnej sytuacji, gdy prawo poszkodowanych do zamieszkiwania w niezbędnym dla higieny fizycznej i psychicznej komforcie akustycznym uzależnione zostałoby od poziomu ich zamożności, i to w sytuacji, gdy jednocześnie standardy środowiskowe w tym zakresie zostają obniżone władczym aktem władzy publicznej. .

Wreszcie nie ma podstaw do przyjęcia, że w rozpoznawanym przypadku dojść miałyby do sytuacji, w której szkoda z tytułu spadku wartości nieruchomości miałaby zawierać w sobie, przynajmniej częściowo („pochłaniać”), szkodę z tytułu konieczności rewitalizacji akustycznej, co apelujący nazywa zjawiskiem „rekurencji odszkodowania”.

Do tego rodzaju zjawiska mogłoby dojść tylko wówczas, gdyby właściciel poniósł już niezbędne wydatki na doprowadzenie budynku do podwyższonego standardu ochrony akustycznej, zwiększając w ten sposób jego wartość, a następnie nieruchomość o podwyższonej w taki sposób wartości została poddana ocenie z punktu widzenia szkody, polegającej na obniżeniu tej wartości w związku z wprowadzeniem oou.

W realiach rozpoznawanej sprawy sytuacja taka nie miała miejsca, co oznacza, że obie badane szkody nie są ze sobą związane zjawiskiem rzekomej „rekurencji” (zob. też uzasadnienie do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2013r. w sprawie II CSK 578/12, OSNC, z. 4 z 2014 r., poz. 47).

Sąd na podstawie art. 385 kpc Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie II sentencji wyroku.

Apelacja została uwzględniona jedynie w niewielkim zakresie co do należności ubocznych, nie wpływających na wartość przedmiotu zaskarżenia, co uzasadnia obciążenie pozwanego obowiązkiem zwrotu powodom w całości poniesionych przez nich kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

Z tych przyczyn na podstawie przepisów art. 98 § 1 i 3 kpc oraz art. 100 zd. 2 kpc w zw. z art. 391 kpc, przy uwzględnieniu treści § 10 ust. 1 pkt 2) w zw. z § 2 pkt. 6) Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015.1800 ze zm.) orzeczono jak w punkcie III wyroku.

Jacek Nowicki Krzysztof Józefowicz Bogdan Wysocki

--	--	--